

جنگ روسیه و اوکراین بازار مواد غذایی را تحت فشار مضاعف گذاشته است

قاجاق و تهدید غذایی

جنگ غیرمنتظره روسیه و اوکراین، دو غول تولیدکننده غذای جهان، نگرانی‌هایی جدی برای بروز قحطی در بخشی از کشورهای جهان ایجاد کرده است. در ایران اما نگرانی‌ها برای قاجاق غذا شکل گرفته است

صفحه ۵

سه‌شنبه ۲۳ فروردین ۱۴۰۱ • ۱۰ رمضان ۱۴۴۳ • ۱۲ آوریل ۲۰۲۲ • سال نوزدهم • شماره ۴۲۵۵ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: کمبود پزشکان متخصص یکی از مشکلات جدی مردم کردستان، اورارتوها؛ از آغاز تا پایان، خوابگاه دانشجویی را نمی‌توان با قوانین پادگانی مدیریت کرد و یادداشت‌هایی از حسین حقگو، محمدجواد لسانی، سعید درودی

بازگشت مجدد طرح ساماندهی فضای مجازی از کمیسیون مشترک به صحن علنی مجلس

صیانت پایداری نداشت

سرمقاله

بگذاریم برجام بماند

جاوید قربان‌وعلی

برای دومین بار است که این عنوان را برای یادداشتی در دو بازه زمانی متفاوت برمی‌گزینم. حدود چهار سال و نیم قبل (ششم شهریور ۱۳۹۶) چند ماه پس از روی کار آمدن ترامپ، یادداشتی در همین ستون و تحت همین عنوان نوشتم. از یاد نبرده‌ایم که ترامپ به صراحت برجام را بدترین توافق تاریخ آمریکا توصیف می‌کرد. او اعتقاد داشت توافق هسته‌ای یکی از بدترین توافقی‌هایی است که در عمرش دیده است. به گفته ترامپ: «این توافق کاملاً یک سوبیه، علیه ایالات متحده و رک بگویم، علیه بخش اعظم خاورمیانه است». همین یک جمله ترامپ کافی بود تا ایران بزرگ‌ترین دستاورد دیپلماسی خود را ارج گذاشته و همه امکانات خود را برای حراست از آن به کار گیرد. بعید می‌دانم کسی از تأثیرات ویرانگر خروج آمریکا از برجام بی‌اطلاع باشد. آمار و ارقام تورم، بی‌کاری، هزینه‌های معیشتی و فقر و فلاکت مردم افسانه نیست و جملگی آثار شوم تحریم‌هایی است که همچون اختاپوس اقتصاد کشور را در خود گرفته است. بر اساس آمار رسمی کشور شاخص فلاکت به‌عنوان مجموع نرخ تورم و نرخ بی‌کاری از ۳۳/۸ درصد در پایان سال ۹۰ به رقم ۴۹/۶ درصد در پایان سال ۱۴۰۰ رسیده که بالاترین شاخص فلاکت در ۱۱ سال گذشته است. یک سال از زمان تصمیم نظام برای آغاز مجدد مذاکرات هسته‌ای می‌گذرد. هم‌زمانی این امر با انتخابات ریاست‌جمهوری برای کشور ناگوار بود و موضوعی را که قاعدتا «ملی» و فرآنجایی است، به مناقشات سیاسی در داخل سنجاق کرد. پنج دور مذاکرات در دولت قیل با دستاوردهایی که امروز دولت سیزدهم آن را مطالبه می‌کند، کنار گذاشته شد. سسکان به دست افراد جدیدی داده شد که امروز خود اعتراف می‌کنند چیزی بیشتر از آنچه در مذاکرات دولت قبل مورد توافق قرار گرفته بود، نمی‌توان از طرف مقابل گرفت. حسن روحانی در آخرین حضور در پاستور به صراحت گفت: «اگر همین امروز به آقای عراقچی اختیار بدهیم در عرض چند روز توافق را نهایی می‌کند و تحریم هم برداشته می‌شود». وزیر نفت کشور دولت سیزدهم اندک‌زمانی پیش از بحران اوکراین و در بحبوحه مذاکرات وین و احتمال توافق، گفته بود بسیاری از شرکت‌های بزرگ با ارسال نامه‌های الکترونیکی (ایمیل) مباحثات برای شرکت در پروژه‌های نفت و گاز در جمهوری اسلامی ایران را آغاز کرده‌اند. به نظرم همین یک جمله وزیر برای غلبه بر تردیدها و اتخاذ تصمیم شجاعانه سیاسی در نهایی‌کردن توافق در مذاکرات وین کفایت می‌کند. این سخن از زبان دولت‌نمردی مسئول در کابینه رئیس‌است و نه ادعای بیژن نامداززنگنه. سخن وزیر دولت سیزدهم در حالی بیان می‌شود که وزارت نفت عراق صادرات این کشور در ماه مارس با بالغ بر ۱۱ میلیارد دلار اعلام کرده است. گفته می‌شود این بالاترین رقم درآمدی نفتی در ۵۰ سال اخیر و بر اساس تخمین‌ها معادل فروش دو سال اخیر نفت ایران پس از اعمال تحریم‌های ناشی از مناقشه هسته‌ای است. چه کسی در مقابل این فرصت‌سوزی مسئول و پاسخ‌گو است؟ در شرایطی که جنگ در اوکراین فرصت دیگری برای ورود عزت‌مندان به بازار نفت و ایفای نقش در بازار گاز مورد نیاز اروپا را فراهم کرده، کشور درگیر حل بحران؛ کنترل قیمت سریع و تخم‌مرغ و کوجه‌فرنگی و پیامدهای ارز ترجیحی در تأمین داروی بیماران نیازمندی است که کمبودها برایشان در حکم حیات و ممت است. آیا این باید سرنوشته کشوری باشد که با برخورداری از یک درصد سرزمین و جمعیت، بیش از هفت درصد از منابع جهان را در اختیار دارد؟ اخبار مذاکرات به نحو بی‌سابقه‌ای برای مردم گرفتار حداقل‌های زندگی عادی و شرافتمندانه کسل‌کننده شده است. امیرعبداللهیان مدام از «زیاده‌خواهی آمریکا و خطوط قرمز ایران» سخن می‌گوید و هر چند روز یک بار آن را تکرار می‌کند. تا جایی که این امر طرزان شوخ‌طبع را به ذوق آورده و کلمات قصار ایشان تحت عنوان «برنامه هفتگی مذاکرات هسته‌ای» در فضای مجازی دست به دست می‌گردد. البته تاکنون کسی نتوانسته از این عبارت ایشان به مثابه کلیدی که به هر دری می‌خورد ولی هیچ‌یک از آنها را باز نمی‌کند، رمزگشایی کند. او یک بار شهادت به خرج داد و از فداکاری و آمادگی فرماندهان ارشد سپاه برای ایثار جهت عبور از بن‌بست مذاکرات سخن گفت، ولی پس از واکنش تند روزنامه معروف و برخی اصولگرایان پا پس کشید و عقب‌نشینی کرد. این روزها لحن آمریکاجو مجدداً به تندی گرایش پیدا کرده و از زبان بایدن صراحتاً در مخالفت با خروج سپاه از لیست تروریستی سخن گفته‌اند. موضوعی که هرچند ارتباط مستقیم با توافق برجام ندارد، ولی ظاهراً یکی از مهم‌ترین خطوط قرمزی است که امیرعبداللهیان از آن سخن گفته است. اگرچه به باور نگارنده این موضع آمریکا نیز در چارچوب چانه‌زنی‌های دیپلماتیک و البته در پاسخ به برخی اقدامات اخیر است. آمریکا خواهان احیای برجام و توافق با ایران است هرچند عنصر زمان در آن مؤثر است. ظرافت دیپلماسی در استفاده از فرصت‌هایی است که به دلیل شرایط متغیر هستند. به همین دلیل همچون چند سال قبل، با کورسویی از امید بار دیگر بر آن شدم با درخواست برای توافقی که گره‌گشای شرایط فلاکت‌بار اقتصادی و فراهم‌شدن فرصت‌های سیاسی و دیپلماتیک برای کشور است بار دیگر عنوان «بگذاریم برجام بماند» را برای یادداشت هفتگی خود برگزینم.

در نشست رئیس‌جمهور با اصحاب رسانه چه گذشت

اهالی رسانه در قابی متکثر

شرق: در هشتمین روز از ماه مبارک رمضان اصحاب رسانه میهمان رئیس‌جمهور بودند و محمد مهدی رحیمی مدیرکل روابط عمومی نهاد ریاست‌جمهوری در واکنش به ضیافت یادشده، با انتشار مطلبی در حساب کاربری خود در توئیتر نوشت: سال‌هاست که اهالی رسانه چنین قاب متکثری را ندیده‌اند...

صفحه ۱۱

«شرق» نقش مخرب ترکیه در تشدید بحران محیط‌زیستی ایران و عملکرد سیاست خارجی کشور در این رابطه را بررسی کرد

دیپلماسی «یکشنبه»ها

آیا احیای دیپلماسی مطابق روزشمار جهانی در یکشنبه‌های تعطیل گرفتار شده است

تصویر حسکتیف ترکیه را نشان می‌دهد. حتی برخی از شهرهای ترکیه به خاطر سد ایلسو هیچ آینده روشنی برای خود متصور نیستند. عکس: Gettyimages

برابر سیاست‌های ترکیه در سکوت فرو رفته و باعث شده است که آنگارا عملاً از ابرپروژه سدسازی‌های خود به عنوان اهرم فشاری بر کشورهای منطقه پیرامونی استفاده کند. حال اینکه ضرورت افزایش تحرکات دستگاه سیاست خارجی با محوریت پیشبرد «دیپلماسی آب» در قبال همسایگان از افغانستان گرفته تا ترکیه و... در وضعیتی که کشور هرساله با بحران کم‌آبی و حتی بی‌آبی دست‌وپنجه نرم می‌کند، بیش از پیش خودنمایی می‌کند. این در حالی است که متأسفانه به نظر می‌رسد وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران از ادوار گذشته تاکنون عملاً گزاره‌ای به نام دیپلماسی آب را ذیل محورهای سیاست خارجی خود در قبال همسایگان به کلی فراموش کرده است.

این گزارش را در صفحه ۳ بخوانید

ناگفته پیداست که بخشی از بحران کم‌آبی در کشور به رفتارهای مخرب و همسایگان در تخصیص حقابه ایران بازمی‌گردد. در این بین مشخصاً ابرپروژه‌های سدسازی ترکیه در سال‌های اخیر چالش‌ها و مشکلات بسیار عدیده‌ای را برای جمهوری اسلامی در حوزه آبی ایجاد کرده است.

در کنار آن اقدامات آنگارا به نام مبارزه با تروریسم در نابودکردن محیط زیست منطقه به تشدید پدیده شوم با محوریت ریزگردها دامن زده است.

در چنین شرایطی تهران به دلیل نوع عملکرد دیپلماتیکش همچون روزهای تعطیل آخر هفته در

متن و حاشیه

بابا انسولین داری؟

فرانک جواهری

آرام در خانه را باز می‌کند. ماشین را استارت می‌زند و با قدم‌های کوتاه و سنگین به سمت در حیاط می‌رود. سمند سفیدش این روزها بیشتر صدای لوکوموتیو می‌دهد، دیگر آن رخش نیست که من و بدرم در ۲۰ سالگی با آن پی می‌دادیم. احتمالاً بابا فکر کرده امروز حتماً انسولین پیدا می‌کند و از جاده روستایی به داخل جاده اصلی پیچیده است. شاید هم لیخنند زده؛ اما نه اهل لیخنند نیست؛ اما حتماً

موقع برگشت اخم کرده است. احتمالاً وقتی پشت فرمان بوده با خودش گفته اگر انسولین پیدا نکردم، این بار به فرانت نمی‌گویم، به علی زنگ می‌زنم. به علی زنگ هم زده، علی هم مرخصی گرفته و تا داروخانه ۱۳ آبان رفته؛ اما توجنو هنوز توزیع نشده است. انسولین بابا دارد تمام می‌شود. همه به تکاپو می‌افتیم تا انسولین بگیریم. از عید به فکر هستیم. وسط شلوغی‌ها تا لاهیجان هم رفتیم؛ اما انسولین پیدا نکردیم. هر ماه یک قضا‌ای برای انسولین هست. هر بار که زنگ می‌زنم، می‌پرسم بابا انسولین داری؟ بعضی اوقات راحت انسولین را پیدا می‌کند؛ یعنی بعد از یک ساعت رانندگی تا رشت یا انزلی، با ارائه یک مدلی سهمیه انسولین را می‌گیرد؛ اما ماه‌هایی که انسولین پیدا نمی‌کند، گاهی باید تا مرز فروپاشی روانی برویم تا انسولین را برایش بفرستیم. چند ماهی بود که شرایط بهتر شده بود

گزارش تیریک را در صفحه ۲ بخوانید

پایان عصر برانکو

درس‌های دور اول انتخابات ریاست‌جمهوری فرانسه

مکرون – لوپن، دوئل دوم

تعطیلات نوروز به کام ترکیه تمام شد

از غفلت تا غارت فرصت

زندانی به نام خوابگاه برای دختران دانشجو

یادداشت روزنامه‌نگاران

ابریدهکاران بانکی

سعید درودی

یکی از ویژگی‌های فعلی جامعه ایران مطرح‌شدن واژه‌های جدید برای توصیف شرایط و موقعیت‌های اقتصادی و اجتماعی است. به نظر می‌رسد تحولاتی که در مناسبت‌های اقتصادی جامعه روی داده است، چنان تأثیری گذاشته که آثار و نتایج آنها را دیگر نمی‌توان با واژه‌های رایج که سالیان سال کاربرد داشته‌اند، بیان کرد. مثلاً ما همیشه تورم داشته‌ایم و جوامع دیگری هم هستند که تورم دارند، اما به نظر می‌رسد برای فهماندن میزان تورم در شرایط فعلی دیگر این واژه معمول و مصطلح کاربرد ندارد و به همین دلیل از واژه ابرتورم استفاده می‌شود. همین‌طور واژه ابرمشکلات که معلوم می‌شود مشکلات بیشتر از حد معمول است و اخیراً هم مردم با واژه ابربدهکاران بانکی مواجه شده‌اند. چند روز پیش چهار بانک دولتی یعنی بانک‌های ملی، مسکن، کشاورزی و پست‌بانک اسامی ابربدهکاران خودشان را اعلام کردند. در وهله اول خواننده با همین واژه ابربدهکار متوجه می‌شود که این بدهی از جنس و اندازه بدهی‌هایی که مردم در زندگی روزمره‌شان یا حتی تجار و شرکت‌ها در روابط تجاری‌شان با آن سروکار دارند، نیست والا همان عبارت بدهکاران بانکی که در متون رسمی قانونی و مقررات بخش‌نامه‌های بانک مرکزی به کار می‌رود، کفایت می‌کرد. شاید هم اگر قرار باشد اسامی بدهکاران بانکی، نه ابربدهکاران، اعلام شود، فقط درج اسامی آنها یک پرونده عریض و طویلی بشود که جمع‌وجور کردنش مشکل باشد. البته بعضی از این بانک‌ها میزان بدهی ابربدهکاران را اعلام نکردند و بعضی هم اعلام کردند ولی اعداد و ارقام بدهی ابربدهکارانی که اعلام شده، در حدی است که از محدوده و چارچوب محاسباتی روزمره و حتی احساس عادی مردم بالاتر است و اصلاً قابل درک نیست...

ادامه در صفحه ۱۱

شرق

سالنامه ۱۴

را بخوانید و بشنوید

برای سفارش
با شماره‌های زیر تماس بگیرید

واتس‌آپ ۰۹۳۵۵۰۷۱۴۸۳
۰۲۱-۸۸۹۰۳۵۴۸

جناب آقای حیدر قاسمی

درگذشت والده بزرگوارتان را به جنابعالی و خانواده محترم تسلیت می‌گوییم.

از خداوند منان برای آن مرحومه طلب مغفرت و علو درجات و برای جنابعالی و سایر بازماندگان صبر و شکیبایی مسئلت داریم.

سید محمود حسینی، مرتضی تهرانی
قدرت الله نوروزی، علیرضا نصر اصفهانی
ایوب درویشی، رسول حسینیان، مهدی رحمانیان
جوواد رضوی، محمد رضا کیانی، علی اصغر ذاکری
شهرام آذر پی، مصطفی سلطانی، محمود ابراهیمی
حسین دهقان، حسن فایزی